

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра Економіка та митна справа
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан Олена Васильова

« 27 » 08 2026 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 04 Управління командами

(шифр за відповідною освітньою програмою та назва навчальної дисципліни)

освітня програма (спеціалізація) «Міжнародна економічна та митна діяльність»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)

(код і найменування спеціальності)

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти Магістр

(назва ступеня вищої освіти)

програма з дисципліни Управління командами

(назва навчальної дисципліни)

спеціальності C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)

(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Міжнародна економічна та митна діяльність»

(назва освітньої програми (спеціалізації))

Розробник (и): Карпенко Н.М., доцент кафедри Економіка та митна справа, к.держ.упр., доц

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програма погоджена:

Завідувач кафедри

на якій виконується освітній компонент

Андрій СОКОЛОВ

25.08. 2026

Гарант освітньої програми

Андрій КАРПЕНКО

(ім'я прізвище)

25.08. 2026

Схвалено науково-методичною комісією факультету Бізнес-технологій та економіки

(найменування факультету)

Протокол від « 27 » серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Олена ВАСИЛЬЄВА

(ім'я прізвище)

27.08. 2026

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Вибірковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	3	
Модулів	2	2
Змістових модулів	1	1
Семестр	2	2
Загальна кількість годин	90	
з них аудиторних:	32	8
лекції	16	4
практичні	16	4
лабораторні	-	-
семінарські	-	-
з них самостійної роботи:	58	82
Занять на тиждень на тиждень	2	8
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	екзамен	
Курсова робота (проект) (загальний обсяг)	-	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців компетентностей, необхідних для ефективної командної роботи, створення, розвитку та управління командами, здійснення конструктивної професійної та міжособистісної комунікації, прийняття обґрунтованих командних рішень і розв'язання складних професійних завдань в умовах невизначеності, обмежених ресурсів та динамічних змін, з урахуванням принципів соціальної відповідальності.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основним завданням навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців компетентностей у сфері формування, розвитку та управління командами, організації ефективної командної взаємодії, управління людськими ресурсами, прийняття обґрунтованих рішень і досягнення спільних цілей в умовах динамічних змін, невизначеності та обмежених ресурсів.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: для успішного навчання та опанування компетентностей з даної дисципліни студенти повинні опанувати знання з дисципліни «Стратегічні рішення в глобальному середовищі».

5. Характеристика навчальної дисципліни

Загальні компетентності:

здатність працювати в команді.

Фахові компетентності:

здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародної економіки та аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країни.

Очікувані програмні результати навчання:

здійснювати ефективну професійну та міжособистісну комунікацію у сфері міжнародної економічної та митної діяльності, зокрема іноземною мовою;

приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності, використовуючи креативне мислення, логічні аргументи, аналітичні дані та сучасні підходи;

розв'язувати складні задачі у сфері міжнародної економічної та митної діяльності за умов невизначеності та обмежених ресурсів;

аналізувати закономірності та тенденції розвитку світового господарства з урахуванням технологічних і цифрових трансформацій;

розуміти соціальні наслідки економічних рішень та впроваджувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародної економіки.

1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Команда як основа ефективного управління: формування, принципи та типи.

Основні поняття і характеристики команди та групи, відмінності. Принципи формування команди, етапи створення команди. Класифікація команд. Недоліки та переваги організації команди.

Тема 2. Модель ефективної команди та етапи її становлення.

Високоефективні команди її складові. Технологія створення команди. Стадії розвитку команди. Характеристики стадій життєвого циклу команди. Інструменти сучасного менеджменту для лідера на кожній окремій стадії.

Тема 3. Командні правила та норми: від формування до реалізації.

Правила та відповідальність у команді. Комунікація та взаємодія членів команди. Управління конфліктами та зворотний зв'язок. Мотивація, взаємодопомога та командна культура.

Тема 4. Командні ролі та їхній вплив на ефективність команди.

Організаційні аспекти формування команди, завдання структури професійного управління. Процес створення соціальної структури команди. Колесо соціальних ролей по Белбіну. Характеристики кожної соціальної ролі в команді. Рівень компетентності сучасного менеджера командоутворення: командний гравець, менеджер команди, замовник командної роботи.

Тема 5. Ефективна комунікація: основа переможної команди.

Комунікації у команді. Види комунікацій. Правила комунікації. Групові комунікації. Навички міжособистісної комунікації в командній роботі. Техніки зворотного зв'язку. Правила конструктивного зворотного зв'язку. Зворотній зв'язок за підсумками взаємодії. Маніпуляції в спілкуванні. Технології психологічного впливу. Прийоми взаємодії зі «складними» людьми. Комунікативні бар'єри.

Тема 6. Лідерство та управління командами.

Сутність понять «лідер» та «лідерство». Головні якості для виконання професійних обов'язків. Лідерство і керівництво. Базові критерії ефективної роботи лідера, стилі управління. Особливості індивідуального стилю взаємодії керівника або лідера з членами команди. Типи лідерів та лідерства. Сучасні підходи до лідерства.

2. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
МОДУЛЬ 1												
Тема 1. Команда як основа ефективного управління: формування, принципи та типи.	13	2	2			9	14	0,5	0,5			13
Тема 2. Модель ефективної команди та етапи її становлення.	13	2	2			9	14	0,5	0,5			13
Тема 3. Командні правила та норми: від формування до реалізації.	19	4	4			11	17	1	1			15
Разом за модулем 1	45	8	8			29	45	2	2			41
МОДУЛЬ 2												
Тема 4. Командні ролі та їхній вплив на ефективність команди.	13	2	2			9	14	0,5	0,5			13
Тема 5. Ефективна комунікація: основа переможної команди.	19	4	4			11	17	1	1			15
Тема 6. Лідерство та управління командами.	13	2	2			9	14	0,5	0,5			13
Разом за модулем 2	45	8	8			29	45	2	2			41
Усього годин	90	16	16			58	90	4	4			82

3. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Команда як основа ефективного управління: формування, принципи та типи.	<i>практичні</i>	Завдання, опитування, робота в міні- групах, тестування
2	Модель ефективної команди та етапи її становлення.	<i>практичні</i>	Опитування, доповідь, презентація, командна робота з кейсами, тестування
3	Командні правила та норми: від формування до реалізації.	<i>практичні</i>	Обговорення, доповідь, презентація, командна робота з кейсами
4	Командні ролі та їхній вплив на ефективність команди.	<i>практичні</i>	Обговорення, доповідь, презентація, командна робота з кейсами, тестування
5	Ефективна комунікація: основа переможної команди.	<i>практичні</i>	Опитування, робота в міні- групах, обговорення, тестування
6	Лідерство та управління командами.	<i>практичні</i>	Обговорення, індивідуальна робота з кейсами, робота в тренінгових командних іграх, тестування

4. Форми та методи контролю

Форми контролю: поточний.

Методи контролю: усне опитування, перевірка письмових робіт, презентація матеріалу, доповідь, ділові командні ігри, тестування.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка підсумкового контролю визначається за 100-бальною шкалою. Навчальний семестр складається з двох змістовних модулів.

Підсумкова оцінка екзамену визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Позитивними оцінками є оцінки від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою. Межею незадовільного навчання за результатами підсумкового контролю (незадовільною оцінкою) є оцінка нижче 60 балів за 100-бальною шкалою. Отримання оцінки 60 балів та вище передбачає отримання позитивних оцінок за визначеними програмою освітнього компонента видами поточного контролю.

Студент має право самостійно обирати види та кількість завдань із запропонованого переліку для набору необхідної кількості балів, відповідно

до власної освітньої траєкторії та навчальних інтересів. При цьому обов'язковою умовою є участь щонайменше в одному командному проєкті, передбаченому програмою освітнього компонента. Сукупний результат виконаних завдань має забезпечити отримання не менше 60 балів за 100-бальною шкалою для формування позитивної підсумкової оцінки.

Види робіт, що підлягають оцінюванню:

- робота студента на практичних заняттях та/або письмове виконання поточних завдань з кожної теми. Оцінювання здійснюється залежно від рівня складності завдання та якості його виконання: від 2 балів за прості завдання до 12 балів за складні завдання;

- робота студента в команді на практичних заняттях та/або проєктні презентації з тем – максимальна оцінка 15 балів;

- тестування за темами – максимальна оцінка 2 бали;

- робота студента у ділових командних іграх на практичних заняттях (участь, активність, виконання ролі в команді, прийняття рішень та досягнення результату) – максимальна оцінка 5 балів.

Критерії оцінювання курсу.

1. Відповіді та активність на практичному занятті оцінюються позитивно, якщо студент:

- демонструє розуміння теоретичного матеріалу та основних понять теми;

- аргументовано відповідає на поставлені запитання;

- бере активну участь в обговореннях, дискусіях, роботі в групах.

2. Письмове виконання поточних завдань оцінюється позитивно у разі, якщо:

- продемонстровано самостійність виконання;

- відповіді є логічними, структурованими та обґрунтованими;

- використано відповідний інструментарій/методи аналізу (за потреби);

- відсутні або мінімальні фактичні та методичні помилки;

- відсутність ознак академічної не доброчесності;

- дотримано вимог до оформлення.

3. Командні проєкти та їх презентації на практичному занятті оцінюються позитивно у разі, якщо:

- матеріал відповідає темі та завданню;

- продемонстровано розуміння теорій лідерства та управління;

- коректно використано понятійний апарат;

- здійснено аналіз ситуації/кейсу з використанням теоретичних підходів;

- зроблено обґрунтовані висновки;

- всі учасники команди залучені до виконання і презентації;

- логічна та структурована подача матеріалу з дотримання регламенту часу.

4. Ділові командні ігри на практичному занятті оцінюються позитивно у разі, якщо:

- демонструє активну участь у роботі команди та ефективну взаємодію з іншими учасниками;

- аналізує альтернативи та наслідки рішень;
- демонструє критичне мислення.
- проявляє комунікативні навички, аргументовано висловлює власну позицію та бере участь у дискусіях;
- орієнтується на досягнення результату та ефективне виконання ролі в команді.

6. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати завдання без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- приймати активну участь у навчальному процесі;
- не запізнюватися на заняття, не пропускати заняття без поважних причин;
- самостійно і своєчасно вивчати матеріал пропущеного заняття;
- давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності.
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів.

7. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Управління командами» - <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=2801>

8. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Бондарчук О. І., Філь О. А., Ковальчук В. В., Жабенко Л. В. Управління командою: 5 завдань і інструментів лідера: методичний посібник; Ун-т менеджменту освіти НАПН України К. 2015. 116 с.
2. Гілл Лінда, Брандо Грег, Трулав Емілі, Лайнбек Кент Командна робота. Як впровадити зміни в компанії, щоб вас підтримали. Пер. з англ. Гнатковська І. К. : Наш формат, 2019. 328 с.
3. Гоулман Д. Емоційний інтелект у бізнесі. Пер. з англ. Ю. Шекет. Х. : Віват, 2024. 528 с.
4. Гоулман Д., Бояціс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лідера. Пер. з англ. В. Глінка. 6-те вид. К. : Наш Формат. 2024. 288 с.
5. Гоффман Брайс Г. Червона команда: Як нестандартне мислення спричинило революцію в армійському укладі та як воно може трансформувати ваш бізнес. Пер. з англ. Курганова У. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2020. 256 с.
6. Ленсіоні П. М. П'ять вад у роботі команди. Історії реальних викликів та перемог. ; пер. з англ. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 191 с.

7. Ленсіоні П. М. Ідеальний командний гравець. Як розпізнати і розвинути три основних якості; пер. з анг. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 192 с.

8. Лугова В.М., Голубєв С. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 219 с.

9. Нестуля О.О., Нестуля, С.І., Карманенко В.В. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера : навч. посіб. К.: Знання, 2013. 287 с.

10. Нестуля О.О., Нестуля, С.І., Карманенко В.В. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера. Уроки видатних підприємців : навч. посіб. К.: Знання, 2013. 358 с.

11. Романовський О.Г., Шаполова В.В., Квасник О.В., Гура Т.В. Психологія тимбілдингу: навч. посіб. Харків : Друкарня Мадрид, 2017. 92 с.

12. Таранюк К. В., Кобушко Я. В. Лідерство та команда в публічному управлінні : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2020. 175 с.

13. 50 найкращих книжок в інфографіці. Інструменти особистої ефективності. Упор. ООО «Смарт Ридинг»; пер. з рос. І. Юрені. Харків : Моноліт. 2021. 112 с.

14. 50 найкращих книжок із саморозвитку в інфографіці. Упор. ООО «Смарт Ридинг»; пер. з рос. І. Юрені. Харків : Моноліт Bizz. 2022. 112 с.

9. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
4. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
5. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>